

Forsvarets seniorforbund

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 Oslo

Oslo, 30. november 2020

Krav til statsbudsjettet for 2022 – Forsvarets seniorforbund

1. Generelt

Forsvarets seniorforbund (FSF) arbeider for at alderspensjonistene skal være omfattet av forutsigbare pensjonsordninger som sikrer pensjonistenes økonomiske og sosiale kår. FSF vil presisere at de fremsendte kravene ikke er spesielt innrettet mot noen bestemt yrkes-/pensjonistgruppe og må derfor betraktes som universelle krav for gruppen eldre/alderspensjonister.

FSF har som mål å bevare verdien i våre pensjoner, at helse- og omsorgstilbudet for eldregenerasjonen gir verdighet livet ut, og at de kulturelle, sosiale og velferdsmessige aktivitetene i den enkelte kommune engasjerer og bidrar til at vi alle har en meningsfylt livsfase. FSF har i sine krav til Statsbudsjettet for 2022 rettet sitt fokus mot økonomi, helse og omsorg, arbeidslinjen/diskriminering og demokratisk underskudd.

2. Økonomi

Pensjonistenes økonomiske situasjon påvirkes av de gjeldende pensjonsordningene og andre økonomiske forhold som fastsettes i de årlige statsbudsjettene. Nåværende pensjonsordning ble utformet da man år etter år hadde hatt en god årlig vekst i kjøpekraften og dette så ut til å bli en varig trend. De reguleringsmessige forholdene som levealdersjustering og avkortning av pensjonenes lønnsvekst sammenlignet med de yrkesaktives lønnsvekst, fører til at pensjonistene får sin kjøpekraft svekket i forhold til de yrkesaktive. FSF sitt syn er at pensjonistene skal få tilsvarende andel av kjøpekraftsutviklingen som de yrkesaktive. FSF er derfor uenig i underreguleringen av våre pensjoner. De siste års negative kjøpekraftsutvikling er bekymringsfull. Det er urimelig at pensjonistene skal ha dårligere lønnsutvikling enn lønnsinntakerne.

FSFs langsiktige mål skal fortsatt være at vi følger de yrkesaktives lønnsvekst slik det var før pensjonsreformen ble innført. Dette gir forutsigbarhet og likhet uavhengig av positiv eller negativ lønnsvekst. Dagens operasjonalisering om et fratrekk på 0,75 prosent har gitt unødvendig store svingninger og bidratt til å svekke oppslutningen om reguleringsordningen.

SV og FrP har overfor Stortinget foreslått et mulig pensjonsforlik. Der er det foreslått forhandlinger som kun en av fire pensjonistorganisasjoner skal være delaktig i (les Pensjonistforbundet). Det er uakseptabelt å gi en pensjonistorganisasjon forhandlingsrett og talsmann på vegne av alle pensjonister, og etter FSF mening er det brudd på nåværende prosedyrer. FSFs syn er at pensjoner under utbetaling skal gjennomføres ihht lov og forskrift, og ikke være gjenstand for forhandlinger. Både tjenestepensjon og alderspensjon må basere seg på opptjente rettigheter gjennom et langt yrkesaktivt liv, og at det skal lønne seg å være i jobb.

FSF opplever at det er for stor avstand mellom de pålagte oppgavene kommunene skal gjøre og de statlige overføringene som skal finansiere dem. Kvalitetsreformen «Leve hele livet» ser heller ikke ut til å fungere i henhold til intensjonen. I tillegg ser det ut til at den pågående pandemien har forsterket utfordringene i eldreomsorgen. Regjeringen må derfor legge til rette for at de eldre, uansett hvilken kommune de bor i, kan leve et godt liv og i trygghet, både hjemme og på sykehjem/institusjon. En stram kommuneøkonomi reduserer omfanget og kvaliteten på tjenestene.

FSF fremsetter følgende krav:

- **FSF krever at underregulering av alderspensjoner fjernes. Subsidiært at den gjennomføres med gjennomsnittet av lønns- og prisvekst. Dersom Regjeringen står fast på modellen, henstiller FSF Regjeringen om å supplere modellen med en sikringsmekanisme som vil motvirke særlig lav regulering. Forsvarets seniorforbund forventer at regjeringen legger fram resultatet av trygdedrøftingene til reell politisk behandling i Stortinget i vårsesjonen hvert år.**
- **FSF krever at de årlige trygdeoppgjørene fortsatt gjennomføres i henhold til lov og forskrift (drøftinger) og ikke gjennom forhandlinger.**
- **FSF krever at eldreomsorgen ikke blir salderingspost i statsbudsjettene. Kvaliteten på tjenestene må ikke avhenge av kommuneøkonomi og kommunale prioriteringer. FSF ber Regjeringen om å styrke kommuneøkonomien vesentlig.**

3. Helse og omsorg

FSF opplever at samhandlingsreformen ikke fungerer i henhold til intensjonen. Kommunene og helseforetakene må for fremtiden konkretisere og forplikte seg til hvordan de i fellesskap skal utvikle og planlegge helsetjenestene i sitt opptaksområde. Pasienter som har behov for både spesialisthelsetjeneste og primærhelsetjeneste må kunne oppleve helsetjenesten som sømløs. Skal omstillingen til helsefellesskap få en god start, blir det viktig at partnerne etablerer en felles virkelighetsforståelse. Virksomhetene må planlegges slik at kvalitet og kapasitet samordnes i tid og rom. Fastleger og brukerrepresentanter må inngå i en forpliktende samarbeidsstruktur. FSF ber Regjeringen følge opp dette forholdet.

FSFs overordnede mål innen helse og omsorg er at eldre skal sikres en god og verdig alderdom. I statsbudsjettet for 2021 stilte FSF som krav at oral helse/tannhelse skal være en del av det offentlige helsetilbudet på lik linje med helseordninger ellers. Sunt kosthold og god tannhelse henger sammen og er viktig for mental og fysisk helse. Dette kravet er ikke innfridd og FSF viderefører dette kravet for 2022.

FSF ser det som positivt at det legges opp til at eldre kan bo hjemme så lenge det er mulig. Det er imidlertid forventet en økning i antall eldre i de kommende årene. Antall personer som mottar kommunale helse- og omsorgstjenester vil trolig også øke.

FSF mottar fortsatt tilbakemeldinger fra medlemmer og gjennom media at uverdige institusjonsopphold har blitt avdekket og at sykehjemsplasser har blitt lagt ned. Behovet for hjemmebasert omsorg og bistand vil øke. Tilgangen på kommunale omsorgsboliger er alt lavere enn behovet. I tillegg viser det seg at hjemmesykepleien i flere kommuner har for dårlig kapasitet. Mange arbeidstakere innenfor helsesektoren har heller ikke den nødvendige kompetansen det er stilt krav om. FSF er bekymret over denne situasjonen.

Som følge av flere eldre vil vi også få en økning i antallet demente. Tidlig hjelp og avlastning er til stor hjelp for de pårørende. Det er vesentlig at det fortsatt settes søkelys på å tilrettelegge for institusjoner med kompetent personale i kommunene.

Digitalisering og utnyttelse av teknologi som allerede finnes på markedet er et område som trolig ikke er utnyttet i stor nok grad for demenspasienter for ivaretagelse og for å gi økt livskvalitet og bevegelsesfrihet. Ny teknologi gjør det mulig for kommunene å tilby pasienter løsninger som både ivaretar personvernet og følger med på bevegelsene deres.

Brystkreft er den kreftformen som rammer flest kvinner. Dagens ordning for diagnostisering og behandling av brystkreft er etter FSF sin mening aldersdiskriminerende. FSF mener at mammografitilbudet også må gjelde etter fylte 70 år.

FSF fremsetter følgende krav:

- **FSF krever at Regjeringen følger opp samhandlingsreformen, slik at den fungerer i henhold til intensjonen**
- **FSF krever at det etableres et eget egenandelssystem for oral helse/tannhelse for eldre over 67 år**
- **FSF krever at det avsettes vesentlig økte bevilgninger til bygging av omsorgsboliger og en kompetanseheving av helsepersonalet slik at det kan tas et løft i hjemmetjenestene i den enkelte kommune**
- **FSF krever at det bevilges penger til bygging av egne sykehjem/avdelinger for demente**
- **FSF krever at Regjeringen setter søkelys på og legger til rette for at kommunene får øremerkede midler til digitalisering for ivaretagelse og oppfølging av personer med demens**
- **FSF krever at mammografiprogrammet også må gjelde etter fylte 70 år.**

4. Arbeidslinjen/Diskriminering

Samfunnet har gjennom de siste 50 årene gjennomgått en rivende utvikling på alle områder. Stor satsing innen høyere utdanning, teknologiske gjennombrudd, større automatisering og en høy grad av innføring av datateknologi, har endret hverdagen til det bedre for de fleste. FSF støtter arbeidslinjen ved at arbeidstakere over 62 år motiveres for fortsatt arbeidsinnsats. Vi ser imidlertid en tendens til at arbeidstakere om å stå lengre i jobb, har stoppet noe opp. Det må derfor fortsatt stimuleres til at arbeidstakere står i arbeid lengre enn laveste pensjonsalder, både for å utnytte denne verdifulle kompetansen og for å øke egen pensjon.

For å motivere til at arbeidstakere skal stå lengre i arbeid må det være lik rett til sykepenger for alle yrkesaktive over 67 år. En redusert arbeidsgiveravgift for arbeidstakere over 62 år vil stimulere arbeidsgiverne til å holde på eldre arbeidstakere.

FSF fremsetter følgende krav:

- **FSF krever lik rett til sykepenger for alle yrkesaktive over 67 år**
- **FSF krever redusert arbeidsgiveravgift for arbeidstakere over 62 år.**

5. Demokratisk underskudd

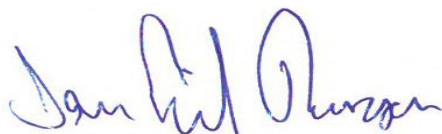
I Norge er det nå ca 950.000 pensjonister. Dette er som gruppe en meget stor del av befolkningen. Dessverre har eldre lav representasjon i styrende organer fordi de ofte taper i nominasjonsprosessene mot yngre kandidater. Dette er uheldig, og derfor er det viktig at regjeringen styrker de arenaene hvor de eldre skal ha innflytelse. Det må også fremheves at modellen med pensjonistorganisasjonenes deltakelse i drøftinger er en styrke for demokratiet.

FSF vil hevde at pensjonistenes rett til å bli hørt ikke skal ligge noe tilbake for de yrkesaktives behov for å ivareta sine interesser. Pensjon er i detalj et lovfestet anliggende og styres av staten gjennom lovgivning. Slik bør det være for å ivareta nødvendig sikkerhet og forutsigbarhet. Dette innebærer imidlertid ikke at de eldres interesser er uttømt. Tvert imot skal de eldre ha en hørbar stemme i de demokratiske prosessene. Dagens ordninger ivaretar dette i begrenset grad. Det må derfor etableres en formell arena hvor pensjonistene møter regjeringens representanter for å ta opp forhold som opptar og er viktig for de eldre.

FSF fremsetter følgende krav:

- **FSF krever at det etableres et seniorforum hvor pensjonistenes organisasjoner innkalles minimum fire ganger per år for å møte aktuelle departementer. På ett av møtene bør Statsministeren stille.**

Med vennlig hilsen
Forsvarets seniorforbund

Jan Erik Thoresen
Styreleder